

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД І РЕФОРМУВАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ

РАЙКОВА Т.С.

tsradg@gmail.com

**кандидат фармацевтичних наук, доцент,
доцент кафедри клінічної фармації, фармакотерапії та управління і
економіки фармації**

Запорізький державний медичний університет

м. Запоріжжя, Україна

Результати формування системи компетенцій є одним із ключових моментів оцінки якості знань. Тому що результати освіти - це очікувані й вимірювані конкретні досягнення випускників вишів, які визначають, що здатний робити випускник по завершенні всієї або частини освітньої програми.

Проведений аналіз нормативної і науково - методичної інформації що до системи підготовки фармацевтичних кадрів показав актуальність переходу до компетентісного підходу, виконання вимог до системи медичної освіти відповідно до Директиви Євросоюзу 2005/36/ЕС та стандартів WFME (Всесвітньої федерації медичної освіти (World Federation for Medical Education)).

В Законі України Про вищу освіту [1] ст. 10 закріплені вимоги до змісту та результатів діяльності закладів вищої освіти і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності через розробку стандартів вищої освіти.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій (НРК) [3] і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ).

Базуються стандарти на компетентісному підході і поділяють філософію визначення вимог до фахівця, закладену в основу Болонського процесу та в

міжнародному Проєкті Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING) [4].

Запропоноване в європейському проєкті TUNING "...поняття компетенцій включає знання й розуміння (теоретичне знання академічної галузі, здатність знати й розуміти), знання як діяти (практичне й оперативне застосування знань до конкретних ситуацій), знання як бути (цінності як невід'ємна частина способу сприйняття й життя з іншими в соціальному контексті)". Поняття "компетенція" включає не тільки когнітивну й операційно-технологічну складові, але й мотиваційну, етичну, соціальну, поведінкову сторони (результати освіти, знання, уміння, систему ціннісних орієнтацій). У формуванні компетенції вирішальну роль відіграє не тільки зміст освіти, але також і освітнє середовище вищих навчальних закладів, організація освітнього процесу, освітні технології, включаючи самостійну роботу студентів тощо.

Компетенції підтримуються певними здатностями, до яких зараховуються у всіх життєвих областях такі необхідні аспекти, як критичне мислення, креативність, "європейський вимір" і активна життєва позиція. Спільно ці здатності сприяють розвитку особистості. В сучасних умовах для випускників навчальних закладів особливо важливим має бути розуміння соціального значення своєї професії й, відповідно, розуміння свого місця в системі соціальних відносин, а також здатність до критичної оцінки свого життєвого та професійного досвіду, свідомого вибору шляхів та методів удосконалення своїх особистих і професійних якостей. Особливо важливим є наявність таких здатностей для майбутніх професіоналів фармації.

Як відмічають деякі автори [5], в умовах компетентнісного підходу здебільшого акцентують увагу на результаті навчання; при цьому як результат розглядається не сума засвоєної інформації, а здатність людини діяти в різних проблемних ситуаціях, застосовувати досвід успішної діяльності в певній сфері.

Тому, компетентності випускника відображають погляд зовнішніх замовників: роботодавців, професійних асоціацій, випускників тощо на освітню

та/або професійну підготовку і мають максимізувати здатність до працевлаштування.

В методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів вищої освіти [2] представлені поняття «компетентність» та її рівні:

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності. За основу використовується опис відповідного кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій (НРК).

Загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку. Перелік загальних компетентностей корелюється з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності – компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю. Перелік рекомендованих спеціальних (фахових, предметних) компетентностей корелює з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК.

Освітня база фармацевтичної системи має достатні ресурси та теоретичну базу для того, щоб спеціалісти отримали фахові компетенції.

Прийняті нормативні документи з реформування вищої освіти дають підстави для посилення відповідальності освітніх програм та їх учасників в формуванні системи підготовки фармацевтичних кадрів на основі компетентнісного підходу. Вимоги Закону України «Про вищу освіту» та постанови КМ України «Про національну рамку кваліфікацій» вже реалізовані

в освітніх програмах, а саме здійснено набір студентів на магістерській рівень підготовки.

Використана література:

1. Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556 –VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 № 600 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
4. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.
5. Часнікова О. В. Компетентнісний підхід в освіті як основа її реформування : Народна освіта [Електронне наукове фахове видання] – Режим доступу : – <https://www.narodnaosvita.kiev.ua>